

Musiikkikidutus poistaa minuuden

Ihmisoikeusjärjestö Amnestyn mukaan puolet maailman ihmisistä pelkää kidutetuksi tulemistä. Kidutus on hirveintä, mitä ihminen voi kokea henkiin jääden.

Selvitykset Yhdysvaltain armeijan ja tiedustelupalvelun harjoittamasta kidutuksesta terrorisminvastaisessa sodassa ovat paljastaneet musiikilla kiduttamisen järjestelmällisyyden. Uhrin altistaminen liialliselle äänelliselle aistisyötteelle sisältyy jo CIA:n 1960-luvun ohjekirjaan. Ääniteknologian kehitys on mahdollistanut musiikin käytön kidutuksessa uudella ja laajamittaisella tavalla.

Guantánamossa, Abu Ghraibissa ja muissa Yhdysvaltojen hallinnoimissa vankiloissa ja salaisissa pidätykskeskuksissa musiikkikidutus on ollut samalla tavalla järjestelmällistä kuin vesikidutus, nukkumisen estäminen, rasitusasennot, valetelokit-

Tästä on kyse

1. Jatkuva ja kovaääninen musiikki on terrorisminvastaisessa sodassa järjestelmällisesti käytetty kidutusmenetelmä.

2. Psykykinen ja ruumiillinen kidutus tähtäävät samaan asiaan, ihmisen minuuden tuhoamiseen. Psykykinen kidutus on helpompi salata ihmisoikeusjärjestöiltä.

3. Kidutuksen pysäyttäminen on kaikkien asia.

set, seksuaalinen väkivalta ja nöyryyttäminen.

Musiikki on osa niin sanottuja kovia kuulustelutekniikoita. Sitä on myös käytetty ascena, jolla vangin minuus tuhoaan alistamalla tämä lähes kuurouttavan voimakkaalle, tun-

teja, päiviä, viikkoja tai kuukausia kestäväälle, jatkuvalla ääniärsykkeelle.

VAIKKA ASIAANTUNTIJATAHOT ja lehdistöt ovat tuoneet julkisuudessa esille musiikkikidutuksen, sen luonnetta ei aina tunnuta ymmärtävän. Asiasta on jopa viitsailtu "parhaita soittolistoja" ehdottaen. Musiikkikidutuksen vakavuutta voi olla vaikea käsittää, koska kyse on no-touch-kidutuksesta, josta ei jää kehoon selkeitä ulkoisia merkkejä ja jonka väliseen toimii asia, jota ei yleensä liitetä pahaan.

Sidottujen vankien korville asennettiin kuulokkeita, joihin johdettiin musiikkia – yleensä yhtä ja samaa kappaletta tauotta toistaen – vaurioitavalla voimakkuudella vuorokausia ympäri. Heitä eristettiin koppeihin ja hyvin värähteleviin puu-arkkuihin. Nukkumisen estämisen tarkoitettujen sellien seiniin upotettiin kaiuttimia. Erityisiä kartionmal-

lisiä kaiuttimia käytettiin niiden hyvän suuntaavuuden vuoksi. Joissakin vankiloissa musiikki soi keskeytymättä kuukausia.

Musiikkia yhdistettiin eristykseen, pimeyteen, kylmyyteen, väkkyvään valoon sekä rasitusasentona tunnettuun fyysiseen kidutukseen. Yhdysvaltain ilmatukikohdassa Irakin Mosulissa tätä harjoitettiin diskoksi kutsutussa kontissa. Musiikki oli deathmetallia eli erityisen pelottavaa, väkivaltaista ja sekasortoista musiikkia. Kidutuksessa kappaleen laatu ei kuitenkaan ole tärkeintä.

Silti kidutukseen valikoitui helpposti käsillä olevaa musiikkia sotilaiden, vartijoiden ja kuulustelijoiden henkilökohtaisista iPodeista eli yhdysvaltalaisista metallia, hiphopia tai kantara. Monesti he valitsivat vangille erityisen vieraksi, loukkaavaksi ja ahdistavaksi arvelemansa kappaleen.

NEW YORKIN yliopiston professori **Suzanne Cusick** on tutkinut asiaa vankeja ja kuulustelijoita haastatellen. Musiikkikidutus vie ihmiseltä mahdollisuuden hetkeksikään ajatella omia ajatuksia. Se riistää yksityisen tilan, jota minuuden ylläpito ja maailmasuhde vaatisi. Sen paikan ottaa kiduttajan musiikki. Ihminen tulee hulluksi.

Rasitusasennossa musiikki estää mielen tekniikat, joilla kipua voi yrittää sietää: kipu kasvaa. Jatkuva musiikki luo tunteen, ettei kidutus ikinä lopu.

Voimakkaat ääniaallot saattavat kehon, etenkin luuston, kirjaimellisesti myötävärähtelemään kiduttajan musiikkia. Kehosta tulee vihollisen kaiutin. Ihmisen minuus on miehitetty. Siitä on poistettu hänen oma kulttuurinsa ja maailmankuvansa, minuus.

Moni vanki on kertonut kestä-

neensä paremmin fyysisistä pahoimpien tunteiden kuin musiikkikidutusta.

Muusikot, kuten **Rosanne Cash** ja **Tom Morello**, joiden musiikkia on käytetty kidutuksessa, ovat vaatineet yhdessä ihmisoikeusjärjestöjen kanssa kidutuksen lopettamista ja selvitystä asiasta. Muusikoiden valvontuneisuus on tärkeää, koska heitä kuuntelevat laajat joukot.

Kidutuksen vastustaminen on meidän kaikkien asia.

Ihmisoikeusrikkomuksissa on ensiarvoisen tärkeää tietoisuuden lisääminen julkisella keskustelulla, rikoksen tunnistaminen, syillisten etsiminen, oikeudenkäynti ja korvaukset uhreille. Muuten rikokset jatkuvat.

Kidutuksen vastaisen sopimuksen allekirjoittaneet maat kiduttavat vankeja salassa. Ainoa mahdollisuus sen pysäyttämiseen on tietoon perustuva hallitusten painostaminen

kidutuksen lopettamiseen tähtäviin toimiin. Mitä enemmän tietoa on ja mitä laajemmalle se on levinnyt meidän kaikkien harteille, sen vähemmän asioita voidaan tehdä salassa.

Kirjoitus pohjautuu Turun yliopiston Pohjois-Amerikan tutkimuksen John Morton -keskuksen järjestämään studia generalia -luentosarjaan, joka pidetään Turun pääkirjastossa tiistaisin 24.2. saakka.

Susanna Välimäki

Kirjoittaja toimii Turun yliopistossa musiikkitieteen ma. professorina.